

Õiguskantsler

Teie nr

Meie 17.07.2014 nr 7-5/140642/1403097

**Seisukoht õigusrikkumise puudumise kohta
Lastekaitseametnike tegevus lapse heaolu hindamisel**

Lugupeetud

Pöördusite õiguskantsleri poole avaldusega, mis puudutas Teie õe lapse olukorda ning Tartu Linnavalitsuse lastekaitseametnike tegevust lapse olukorrale reageerimisel.

Olen menetlenud Teie avaldust Teile 15.05.2014 edastatud menetlusteates väljatoodud ulatuses (Tartu Linnavalitsuse tegevus lapse heaolu hindamisel ning Teie pöördumistele vastamisel) ning kontrollinud Tartu Linnavalitsuse tegevuse vastavust seadustele ning hea halduse tavale.

Menetluse tulemusena olen jõudnud järeldusele, et Tartu Linnavalitsus ei ole Teie pöördumistele reageerimisel rikkunud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ega hea halduse tava. Mis puudutab Teie 30.12.2013 e-kirjale vastamisega hilinemist, oli Tartu Linnavalitsus Teie avalduse esitamise hetkeks oma rikkumise kõrvaldanud (Teie kirjale vastanud) ning puudub vajadus õiguskantsleri poolt Tartu Linnavalitsusele soovitusel esitamiseks.

Samuti on Tartu Linnavalitsus hinnanud lapse olukorda ning leidnud, et lapse heaolu ei ole ohus. Seejuures on lapse heaolule hinnangu andmine kohaliku omavalitsuse kaalutlusotsus ning õiguskantsler saab kontrollida üksnes seda, kas otsuse tegemisel on tehtud olulisi kaalutlusvigu. Minu hinnangul ei ole Tartu Linnavalitsus teinud lapse heaolule hinnangu andmisel olulisi kaalutlusvigu.

Järgnevalt põhjendan oma seisukohta.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

I Asjaolud ja menetluse käik

1. Avalduse kohaselt suri Teie õde 2013. a raske haiguse tagajärjel. Leidsite oma avalduses, et ema surma järgselt ei ole Teie õe lapse heaolu piisavalt tagatud. Olete avaldanud muret lapsel ema surma järgselt tekkinud psühholoogiliste ja tervise probleemide pärast. Leidsite avalduses, et lapse isa ei ole seisnud piisavalt hea selle eest, et tagada lapsele senise elurütmi, rutiinide ja harjumuste säilimine. Samuti takistab isa Teie hinnangul lapse suhtlemist emapoolsete sugulastega.
2. Avalduse kohaselt olete korduvalt pöördunud Tartu Linnavalitsuse lastekaitseametnike poole: 14.11.2013 ja 02.12.2013 telefoni teel, 05.12.2013, 30.12.2013 ja 02.02.2014 ka kirjalikult. Leidsite avalduses, et Teie pöördumistele pole piisava kiiruse ja põhjalikkusega reageeritud ning leidsite, et Teie õe lapse olukord ei ole paranenud.
3. Avaldusest ja sellele lisatud Tartu Linnavalitsuse vastustest nähtuvalt vastas Tartu Linnavalitsus Teie 05.12.2013 e-kirjale 11.12.2013, Teie 30.12.2013 e-kirjale 31.01.2014 ja Teie 02.02.2014 e-kirjale 26.02.2014. 11.12.2013 vastuses selgitas Tartu Linnavalitsus Teile, mida on Teie kaebusest tulenevalt ette võtnud: kodu külastus, vestlus lapse isa ja vanaemaga, vestlused lasteaia kasvatajatega ja Tartu Laste Tugikeskuse sotsiaaltöötajatega. Tartu Linnavalitsuse vastusest nähtuvalt on Tartu Linnavalitsus nimetatud tegevuste tulemusena veendumusel, et lapse isa täidab oma kohustusi lapse hooldamisel ja kasvatamisel ning et lapse ja isa vahel on lähedased ja südamlikud suhted. 31.01.2014 vastuses selgitas Tartu Linnavalitsus veelkord, mida on ette võtnud lapse heaolu hindamiseks ning väljendas seisukohta, et pere ei vaja lastekaitseteenistuse sekkumist ega järelevalvet. 26.02.2014 vastuskirjas selgitas Tartu Linnavalitsus Teile, millise detailsuse astmega on Tartu Linnavalitsusel võimalik Teile infot anda, nii et see ei riivaks lapse isa eraelu puutumatust. Samuti selgitas Tartu Linnavalitsus Teile, et avaliku teenistuse seaduse § 55 kohaselt peab ametnik hoidma saladuses talle teenistuse tõttu teatavaks saanud teiste inimeste perekonna- ja eraellu puutuvaid andmeid ning seetõttu ei saa Tartu Linnavalitsus anda Teile detailset ülevaadet lapse ja tema isa elukorraldusest.
4. 15.05.2014 saatis õiguskantsleri asetäitja Teile menetlusteate ja selgitused, mis puudutasid Teie avalduse neid etteheiteid, milliste osas õiguskantsler menetlust ei alustanud pädevuse puudumise tõttu (eraõiguslike isikute vahelised vaidlused). Õiguskantsleri asetäitja selgitas Teile, et algatas Teie avalduse alusel menetluse üksnes osas, mis puudutab Tartu Linnavalitsuse tegevust Teie pöördumistele vastamisel, ning seda, kas Tartu Linnavalitsus on Teie õepoja olukorrale reageerimisel ja selle hindamisel teostanud oma kaalutusõigust kooskõlas seadusega.
5. 17.06.2014 pöördus õiguskantsleri asetäitja teabe nõudmisega Tartu Linnavalitsuse poole, et saada selgitusi seoses käesoleva menetlusega. Tartu Linnavalitsus selgitas oma 01.07.2014 vastuses, et piirkonna lastekaitse spetsialist tegeles pere olukorra väljaselgitamise ja lapse heaolu hindamisega ajavahemikul 14.11.2013–10.01.2014. Lastekaitse spetsialist võttis ühendust lapse isaga ja lasteaia õpetajate ning juhatajaga. Tartu Linnavalitsuse selgituste kohaselt toimus kaks kodukülastust, mille jooksul vesteldi lapse, tema isa ja vanaemaga. Hinnati lapse koduseid elamistingimusi ja kasvukeskkonda. Samuti selgitas Tartu Linnavalitsus, et lastekaitse spetsialist külastas lasteaeda, kohtus rühmaõpetajatega ja lasteaia juhatajaga ning viis läbi arutelu lapse olukorra hindamiseks. Lapse olukorra hindamise käigus sai isa soovitusel pöörduda koos lapsega psühholoogi vastuvõtule. Otstarbekas oli ära oodata psühholoogi hinnang. Tartu Linnavalitsus tõi

vastuses välja, et perega tegelenud lastepsühholoogi hinnangul on lapse psüühiline seisund stabiilne, olulisi probleeme ei ole ning laps ei vaja regulaarset psühholoogiist nõustamist ja abi; isa ja lapse omavahelised suhted on väga head ning isa suhtlus- ja kasvatusviisid adekvaatsed. Samuti selgitas Tartu Linnavalitsus, et laste leinanõustamisega tegeleva psühholoogi hinnangul pole sügisel esimesse klassi minev laps veel arengutasemel, mis võimaldaks viibida nädal aega ilma vanemateta leinatoetuslaagris ja osaleda grupitöös.

6. Tartu Linnavalitsuse lastekaitseteenistuse lõpphinnangul on lapse olukord hea ning pere ei vaja lastekaitse spetsialisti sekkumist ega lastekaitseteenistuse abi. Tartu Linnavalitsuse selgituste kohaselt on lapse isaga vesteldud ja teda on nõustatud endale ja lapsele psühholoogilise abi saamise võimalustest. Edasine pereellu sekkumine või järelevalve seadmine riivaks Tartu Linnavalitsuse hinnangul oluliselt lapse isa põhiseaduslikku õigust perekonnaelu puutumatusse.
7. Mis puudutab lapse suhtlemist emapoolsete sugulastega, selgitas Tartu Linnavalitsus, et lapse emapoolsetele tädid on korduvalt pakutud võimalust pöörduda Tartu Linnavalitsuse lastekaitseteenistuse spetsialisti vastuvõtule, et jõuda lapse isaga kokkuleppele lapsega suhtlemise reeglite ja korra osas, kuid siiani ei ole lapse tädid pakutud võimalust kasutanud. Tartu Linnavalitsuse selgituste kohaselt on lapse isa nõus lubama lapse suhtlemist emapoolsete sugulastega tingimusel, et kehtestatakse kindlad suhtlemisreeglid ja suhtlemise kord. Tartu Linnavalitsus tõi oma vastuses välja, et lapse isal ei ole seadusest tulenevat kohustust lubada oma lapse ja tema emapoolsete sugulaste vahelist suhtlemist ning Tartu Linnavalitsus ei saa teda selleks kohustada.

II Õiguskantsleri hinnang

2.1 Lapse heaolu hindamine

8. Kontrollides kohaliku omavalitsuse tegevust lapse heaolu hindamisel, on õiguskantsleri kui järelevalve teostaja pädevus piiratud, sest õiguskantsler ei saa kohalikule omavalitsusele ette kirjutada, milline oleks pidanud olema kohaliku omavalitsuse hinnang olukorrale või millise otsuse oleks kohalik omavalitsus pidanud langetama. Lapse olukorrale hinnangu andmine ja sekkumisvajaduse otsustamine on kohaliku omavalitsuse kaalutusotsus ning õiguskantsler saab kaalutusotsuse kontrollimisel sarnaselt kohtuga kontrollida üksnes seda, kas otsuse tegemisel on tehtud olulisi kaalutusvigu. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 4 lg 1 kohaselt on kaalutusõigus (diskretsioon) haldusorganile seadusega antud volitus kaaluda otsustuse tegemist või valida erinevate otsustuste vahel. HMS § 4 lg 2 kohaselt tuleb kaalutusõigust teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve. Juhul kui haldusorgan ei teosta kaalutusõigust, on lähtunud sobimatutest või ebaõigetest kaalutlustest või jätnud mõne olulise asja tähelepanuta, võib olla tegemist olulise kaalutusveaga.¹
9. Lisaks sätestab HMS haldusorganile menetluse kujundamise kaalutusõiguse: kuidas täpselt menetlus läbi viia, milliseid toiminguid teha jms. Nimelt sätestab HMS § 5 lg 1, et haldusorgan määrab menetlustoimingu vormi ja muud haldusmenetluse üksikasjad kaalutusõiguse alusel, kui seaduse või määrusega ei ole sätestatud teisiti. Samuti sätestab HMS § 6 uurimispõhimõtte, mille kohaselt on haldusorgan kohustatud välja selgitama

¹ RKHK 02.04.2014 otsus asjas 3-3-1-72-13. Kättesaadav: <http://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-72-13>.

menetletavas asjas olulise tähendusega asjaolud ja vajaduse korral koguma selleks tõendeid oma algatusel.

Menetluse kujundamise kaalutlus

10. Nagu eespool viidatud, on haldusorganil menetluse kujundamisel kaalutlusõigus, v.a kui seadus või määrus ei sätesta teisiti. Teatud toimingute tegemine on HMS-i järgi kohustuslik ning nende osas haldusorganil kaalutlusõigust ei ole. Kaks olulist toimingut, mis tagavad isikute õiguste kaitse haldusmenetluses, on haldusorgani selgitamiskohustus, kui isik seda nõuab (HMS § 36), ja haldusorgani kohustus menetlusosaline ära kuulata (§ 40).
11. HMS § 40 lg 2 nõuab, et enne menetlusosalise suhtes sellise toimingu sooritamist, mis võib kahjustada tema õigusi, peab haldusorgan andma talle võimaluse arvamuse ja vastuväidete esitamiseks.² Kuna Te taotlesite lapse heaolule hinnangu andmist, siis puudutas antud juhul haldusorgani kavandatav toiming nii last kui lapsevanemat (lapse heaolu hindamiseks tuli hinnata ka vanema hoolduskohustuse täitmist), kes mõlemad on menetlusosalised. Samas HMS § 12 lg 1 järgi kohaldatakse haldusmenetluses õigus- ja teovõimele tsiviilseadustiku üldosa seaduse sätteid. Sama paragrahvi teine lõige sätestab, et alaealine ja muu piiratud teovõimega isik ei või haldusmenetluses iseseisvalt menetlustoiminguid teha, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Seega andmaks hinnangut sellele, kas ja milliseid menetlustoiminguid saab alaealine teha iseseisvalt, tuleb lähtuda eriseadustest.
12. Kuna peret ja last abistades täidab kohalik omavalitsus sotsiaalhoolekandelisi ülesandeid, tuleb lisaks HMS-le järgida sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) nõudeid. SHS § 31 lg 1 järgi tuleb sotsiaalhoolekannet puudutava küsimuse lahendamisel kaasata isikule sobivaima abi leidmiseks abivajav isik ja tema nõusolekul isiku pereliikmed ning küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata isiku arvamus. SHS § 31 lõikest 2 omakorda tuleneb, et last, eestkostetavat või hooldatavat puudutava küsimuse lahendamise tuleb ära kuulata vanema, kasuvanema, eestkostja või hooldaja arvamus. Seega, kui üldreegli kohaselt saab abivajava isiku pereliikmeid kaasata abivajava isiku nõusolekul, siis last puudutava küsimuse korral tuleb lapsevanem ära kuulata igal juhul (s.t sõltumata lapse nõusolekust). **Seega tuleneb SHS-st kui HMS suhtes eriseadusest nõue laps kui abivajav isik ning samuti tema vanem ära kuulata.**
13. Samas ei sätesta seadus reeglit, mis vanuses laps tuleb ära kuulata. Selles osas on kohalikul omavalitsusel kaalutlusõigus. Lapse õiguste sisustamisel tuleb lähtuda muu hulgas ÜRO lapse õiguste konventsioonist, millega Eesti on ühinenud 1991. aastal ja mis on Eesti jaoks siduv rahvusvaheline leping. Konventsiooni artikli 12 järgi peavad osalisriigid tagama lapsele, kes on võimeline iseseisvaks seisukohavõtuks, õiguse väljendada oma vaateid vabalt kõikides teda puudutavates küsimustes, hinnates lapse vaateid vastavalt tema vanusele ja küpsusele. Lapse Õiguste Komitee³ on rõhutanud, et viidatud säte tähendab lapse ärakuulamist nii varases eas, kui võimalik (isegi kui laps ei ole veel võimeline ennast verbaalselt väljendama).⁴ Seega tuleb haldusorganil SHS-st tulenevaid ülesandeid täites,

² HMS § 40 lg 3 sätestab ka alused, millistel haldusorgan võib isiku kaasamisest ja ärakuulamisest loobuda, ehk ka selles osas on haldusorganil siiski teatud kaalumisruum.

³ Lapse Õiguste Komitee, mis on loodud ÜRO lapse õiguste konventsiooni artikli 43 alusel, jälgib osalisriikide poolt konventsiooni täitmist, teeb osalisriikidele ettepanekuid ja annab välja soovitusi.

⁴ Lapse Õiguste Komitee üldkommentaari nr 12 (arvutivõrgus kättesaadav: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-C-GC-12.pdf>) punktis 21 on selgitatud, et uuringud kinnitavad, et laps on võimeline oma arvamuseks juba väga varases eas, isegi kui ta ei ole võimeline

mis puudutavad lapsele abi andmist, laps ära kuulata, kui ta on võimeline iseseisvaks seisukohavõtuks.

14. Kõnealusel juhtumil on Tartu Linnavalitsus mulle antud selgituste kohaselt ära kuulanud nii lapse kui vanema ning seega täitnud menetlustoimingute valikul seaduse nõudeid ning selles osas ma rikkumisi ei tuvastanud.

Otsuse tegemise kaalutlus

15. Selleks et hinnata kohaliku omavalitsuse otsuse tegemise kaalutlust, tuleb silmas pidada, mida kohalik omavalitsus üldse saab lapse ja pere abistamiseks teha, kui talle on laekunud teade võimalikust abivajavast lapsest või võimalikust lapse heaolu ohustamisest. Aidates abivajavat last ning reageerides teatele võimalikust abivajavast lapsest, täidab kohalik omavalitsus lastekaitse funktsiooni. Lastekaitse funktsiooni täitmisega seotud kohaliku omavalitsuse pädevus tuleneb erinevatest seadustest, kuid peamiselt tuleneb vastav pädevus lastekaitseseadusest (LKS), SHS-st ning perekonnaseadusest (PKS).
16. LKS § 6 sätestab lastekaitse kohustuse kohaliku omavalitsuse tasandil. LKS § 6 lg 1 kohaselt on omavalitsuslik lastekaitse lapse kaitse ja abi korraldamine ning järelevalve kohaliku omavalitsuse sotsiaaltalituses⁵. Sama paragrahvi teise lõike kohaselt peavad sotsiaaltalituses lastekaitsetööd tegema vastava erialase ettevalmistusega ja selleks tööks sobivad inimesed. LKS § 58 sätestab, et lapse abistamise eesmärk on tagada lapse turvatunne, areng ja heaolu tema vajadusi ja soove silmas pidades ning toetada tema iseseisvuspüüet. LKS § 59 sätestab, et juhul, kui saab teatavaks kaitset või abi vajava lapse olemasolu, on iga inimese kohus sellest viivitamatult teatada sotsiaaltalitusele, politseile või mõnele muule abiandvale organile. Sama paragrahvi teise lõike järgi on sotsiaaltalitusel õigus ja kohustus tegutseda kohe, sõltumata kaitset vajava lapse piirkondlikust või muust kuuluvusest.
17. SHS § 3 lg 2 kohaselt on sotsiaalhoolekande ülesanneteks muu hulgas isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine. Selleks osutab kohalik omavalitsus sotsiaalteenuseid (mis sisalduvad SHS 3. peatükis) ja maksab sotsiaaltoetuseid (mis sisalduvad SHS 4. peatükis). Laste hoolekande osas sätestab SHS § 24 lg 1 p 1 kohaliku omavalitsusele kohustuse toetada ning nõustada last, tema eestkostjat ja lapsi kasvatavaid isikuid, tehes koostööd perekonnaliikmete ja teiste isikutega ning asjaomaste asutustega. Seega võib SHS-i järgse kohaliku omavalitsuse pädevuse lapsele ja/või perele abi osutamisel jaotada kolmeks: (i) teenuste osutamine, (ii) toetuste maksmine, (iii) lapse ja pere nõustamine või muu abi osutamine.
18. PKS-st tuleneva üldreegli kohaselt teeb lapse hooldusõigust puudutavaid otsuseid kohus. PKS § 134 lg 1 sätestab, et kui lapse kehalist, vaimset või hingelist heaolu või tema vara ohustab vanema hooldusõiguse kuritarvitamine, lapse hooletussejätmine, vanemate suutmatus täita oma kohustusi või kolmanda isiku käitumine ja kui vanemad ei soovi või ei ole võimelised ohtu ära hoidma, rakendab kohus ohu ärahoidmiseks vajalikke abinõusid. Nimetatud abinõuks võib olla näiteks vanema isikuhooldusõiguse piiramine, vanemale

ennast verbaalselt väljendama. Seega, artikli 12 täies ulatuses rakendamine nõuab, et tunnustatakse ka mitteverbaalseid eneseväljendusvorme nagu mäng, kehakeel, näoilmed, joonistamine ja maalimine, mille kaudu väga väikesed lapsed väljendavad oma arusaamu, valikuid ja eelistusi.

⁵ LKS on vastu võetud 1992. aastal ning käesoleval ajal tuleb LKS-s nimetatud sotsiaaltalituse all mõista kohaliku omavalitsuse sotsiaallosakonda või lastekaitseteenistust (kui kohalikus omavalitsuses on eraldi lastekaitseteenistus).

hoiatuse või ettekirjutuse tegemine, keelu kehtestamine või isikuhooldusõiguse täielik äravõtmine. PKS § 134 lg 2 järgi teatab lapse heaolu ohustamisest mistahes isik, kellel on andmed ohustatud lapse kohta. Seega saab ja peab ka kohaliku omavalitsuse ametnik vajadusel teatama kohtule lapse heaolu ohustamisest, et kohus rakendaks ohu ärahoidmiseks vajalikke abinõusid. Erandjuhtudel on ka kohalikul omavalitsusel endal õigus sekkuda hooldusõigusesse. Nimelt sätestab PKS § 135 lg 4, et kui lapse jätmine perekonda ohustab lapse tervist või elu, võib valla- või linnavalitsus lapse perekonnast eraldada enne kohtumäärust.

19. Riigikohus on korduvalt rõhutanud, et lapse heaolu tagamiseks tuleb kohaldada vanema õigusi **kõige vähem piiravaid abinõusid**, s.o abinõusid, mis on ohtu arvestades eesmärgipärased ja proportsionaalsed, eelistades abinõusid, mis toetavad perekonda ja aitavad vanema ning lapse sidet tugevdada ja taastada (vt Riigikohtu 14. novembri 2012. a määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-121-12⁶, p 15; 4. mai 2011. a määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-13-11⁷, p 14).
20. Antud juhul asus Tartu Linnavalitsus läbiviidud toimingute tulemusena ning kõiki asjas kogutud tõendeid kogumis hinnates seisukohale, et lapse heaolu ei ole ohus ning lapsele on tagatud turvaline kasvukeskkond. Seejuures olid menetluses läbiviidud toiminguteks kodukülastused ning vestlused lapse, lapse isa ja vanaema ning lasteaia töötajatega ning lisaks hinnati tõenditena lastepsühholoogi ning leinanõustaja (samuti lastepsühholoog) arvamusi. **Minu hinnangul ei ole Tartu Linnavalitsus lähtunud lapse heaolule hinnangu andmisel sobimatutest kaalutlustest või jätnud mõnd olulist asjaolu tähelepanuta, seega ei tuvastanud ma kontrolli käigus olulisi kaalutlusvigu.** Kuna Tartu Linnavalitsuse hinnangul ei ole lapse heaolu ohus, puuduvad ka alused PKS-s sätestatud sekkumismeetmete kasutamiseks (kohtu poolt vanema hooldusõiguse piiramine, vanema asemel teatud otsuste tegemine, vanemale keeldude või kohustuste kehtestamine või lapse perest eraldamine). Mis puudutab SHS-s sätestatud võimalusi pere ja lapse toetamiseks ja abistamiseks, siis on Tartu Linnavalitsus mulle antud selgituste kohaselt lapse isa igakülgsest nõustanud endale ja lapsele psühholoogilise abi saamise võimalustest, samuti toetab Tartu Linnavalitsuse lastekaitseteenistus lapse isa seadusest tuleneva hooldusõiguse teostamisel. Mulle esitatud asjaolude põhjal pere materiaalsel abi ega sotsiaalteenuseid ei vaja. Seega tegi Tartu Linnavalitsus seadustest tuleneva pädevuse piires ja lapse heaolule antud hinnangut arvestades kõik, mis võimalik lapse ja pere abistamiseks.

2.2 Tartu Linnavalitsuse tegevus Teie kirjadele vastamisel

21. Hea halduse tava ning märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (MSVS) kohaselt peab kohaliku omavalitsuse ametnik vastama talle edastatud kirjadele. MSVS § 6 kohaselt tuleb märgukirjale või selgitustaotlusele vastata viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 kalendripäeva jooksul selle registreerimisest. Samuti eeldab hea halduse tava, et kui vastamine ei ole ametniku pädevuses, edastab ametnik pöördumise pädevale isikule või asutusele või selgitab isikule, et pöördumisele ei ole võimalik vastata.
22. Avalduse kohaselt pöördustite esmakordselt Tartu Linnavalitsuse poole 14.11.2013 telefoni teel ning 05.12.2013 e-kirja teel. 11.12.2013 vastas Tartu Linnavalitsuse

⁶ Kättesaadav: <http://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=RK/3-2-1-121-12>.

⁷ Kättesaadav: <http://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=222534277>.

sotsiaalabi osakond Teile kirjalikult. Kirjalikus vastuses on selgitatud, mida Tartu Linnavalitsus on Teile kaebusest tulenevalt ette võtnud: kodu külastus, vestlus lapse isa ja vanaemaga, vestlused lasteaia kasvatajatega ja Tartu Laste Tugikeskuse sotsiaaltöötajatega. Tartu Linnavalitsuse vastusest nähtuvalt on Tartu Linnavalitsus nimetatud tegevuste tulemusena veendumusel, et lapse isa täidab oma kohustusi lapse hooldamisel ja kasvatamisel ning et lapse ja isa vahel on lähedased ja südamlikud suhted.

23. Eeltoodust nähtuvalt vastas Tartu Linnavalitsus Teile Teile suulisest pöördumisest arvates 27 päeva jooksul ning kirjalikust pöördumisest arvates 6 päeva jooksul. Seejuures olid selle perioodi jooksul läbi viidud ka tegevused Teile avalduses väljatoodud asjaolude kontrollimiseks. Seega järgis Tartu Linnavalitsus seadusest tulenevat 30-päevase vastamise nõuet. Samuti ei näe ma kaalukaid põhjusi pidada ebamõistlikuks Tartu Linnavalitsuse poolset reageerimisega lapse olukorra kindlakstegemiseks. 27 päeva jooksul arvates Teile esimesest telefonipöördumisest oli Tartu Linnavalitsus viinud läbi vestlused ja kodukülastuse. Seejuures ei olnud tegemist sellise olukorraga, kus laps oleks Teile väljatoodud asjaolude kohaselt olnud jäänud ilma vanemlikust hoolitsusest või järelevalvest või tema elu ja tervis oleks olnud sellises ohus, mis oleks võinud nõuda viivitamatut sekkumist.
24. 30.12.2013 pöördusite e-kirja teel täiendavate küsimustega Tartu Linnavalitsuse sotsiaalabi osakonna poole, kuna Teid ei rahuldanud Tartu Linnavalitsuse sotsiaalabi osakonna 11.12.2013 kirjas toodud selgitused. Tartu Linnavalitsuse sotsiaalabi osakond vastas Teile pöördumisele 31.01.2014. Kuna MSVS § 7 lg 1 järgi tuleb märgukiri registreerida selle saamisele järgneval tööpäeval⁸ (mis oli 31.12.2013), siis oleks pidanud Tartu Linnavalitsus vastama Teile Teile kirja õigeaegse registreerimise korral 29.01.2014, kuid vastas 31.01.2014. Tartu Linnavalitsus ei ole oma 01.07.2014 vastuses minu teabe nõudmisele välja toonud asjaolusid ega põhjendusi seoses Teile kirjale hilinevad vastamisega. Sellest järeldan, et puudusid põhjendavad asjaolud Teile kirjale vastamisega hilinemiseks ning seega on Tartu Linnavalitsus rikkunud MSVS §-s 6 sätestatud 30-päevast vastamise tähtaja nõuet. Võttes arvesse seda, et olete Tartu Linnavalitsuselt vastuse saanud (seejuures 2-päevase hilinemisega), puudub vajadus õiguskantsleri poolt soovitusel tegemiseks Tartu Linnavalitsusele, et viimane rikkumise kõrvaldaks.
25. 02.02.2014 pöördusite taas e-kirjaga Tartu Linnavalitsuse sotsiaalabi osakonna poole, nõudes vastuseid oma varasematele küsimustele. Tartu Linnavalitsuse sotsiaalabi osakond vastas Teile 26.02.2014 (s.t nõutud 30 kalendripäeva jooksul). Vastuskirjast nähtuvalt selgitas lastekaitse spetsialist Teile, millise detailsuse astmega on Tartu Linnavalitsusel võimalik Teile infot anda, nii et see ei riivaks lapse isa eraelu puutumatust. Nõustun Tartu Linnavalitsuse vastuskirjas väljatooduga, et avaliku teenistuse seaduse § 55 kohaselt peab ametnik hoidma saladuses talle teenistuse tõttu teatavaks saanud teiste inimeste perekonna- ja eraellu puutuvaid andmeid ning seetõttu ei saa Tartu Linnavalitsus anda Teile detailset ülevaadet lapse ja tema isa elukorraldusest. Loomulikult ei tähenda see, et Tartu Linnavalitsus ei pidanud Teile selgitama, kas nad on asunud lapse olukorda hindama ja millistel põhjendustel puuduvad nende hinnangul alused lapse hooldusõigusesse sekkumiseks. Vastavad põhjendused on Tartu Linnavalitsuse sotsiaalabi osakond oma vastustes ka esitanud. Nagu eespool mainitud, ei saa õiguskantsler sekkuda kohaliku omavalitsuse kaalutlusõiguse teostamisse, vaid üksnes kontrollib, kas Tartu Linnavalitsus on teinud olulisi kaalutlusvigu.

⁸ Sama nõude kehtestab Vabariigi Valitsuse 26.02.2001 määruse nr 80 "Asjaajamiskorra ühtsed alused" § 32 lg 1, mille järgi registreeritakse saabunud dokumendid nende saabumise päeval või sellele järgneval tööpäeval.

26. Mis puudutab Tartu Linnavalitsuse poolt Teie kirjade registreerimist, siis ei pea ma otstarbekuse kaalutlusest⁹ lähtudes vajalikuks kirjade registreerimisega seonduvat eraldi analüüsida. Teie 14.11.2013, 05.12.2013 ja 02.02.2014 pöördumistele vastas Tartu Linnavalitsus 30 päeva jooksul arvates Teie kirja kuupäevast (seega pöördumiste registreerimine vastamise tähtaja järgimisel tähendust ei oma). Teie 30.12.2013 e-kirja registreerimisega seonduvat on käsitletud seisukoha punktis 24.

Tänan Teid veel kord minu poole pöördumise eest. Loodan, et toodud selgitustest oli Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Teadmiseks: Tartu Linnavalitsus

Kristi Paron 6938411
Kristi.Paron@oiguskantsler.ee

⁹ Õiguskantsleri seaduse § 20 lg 1 kohaselt lähtub õiguskantsler menetluses eesmärgipärasuse, tõhususe, lihtsuse ja kiiruse põhimõttest.